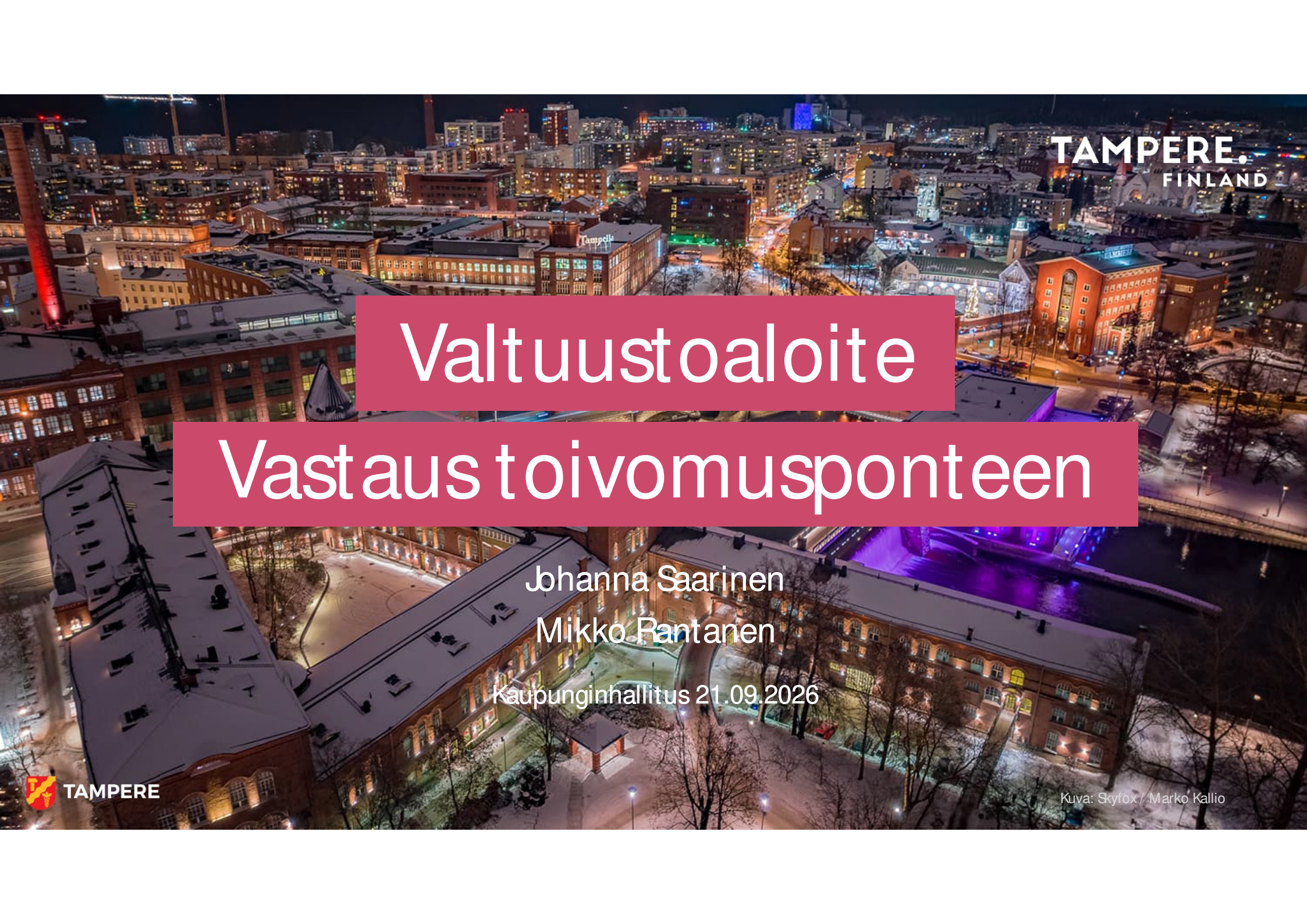

TAMPERE.
FINLAND

Valtuustoaloite

Vastaus toivomusponteen

Johanna Saarinen

Mikko Rantanen

Kaupunginhallitus 21.09.2026

TAMPERE

Kuva: Skyfox / Marko Kallio

Valtuustoaloite Tampereen kaupungin ilmoituskanavan laajentamiseksi

- Saana Kuusipalo ym. ovat tehneet valtuustoaloitteen Tampereen kaupungin ilmoituskanavan laajentamiseksi. Aloitteessa esitetään, että ilmoituksen voisivat tehdä myös alihankintaketjuun kuuluvat ja alihankkijoiden palveluksessa olevat henkilöt (TRE:814/02.00.01/2026).
- Aloitteeseen on annettu vastaus, joka on käsitelty kaupunginvaltuustossa 8.6.2026.
- Valtuusto on hyväksynyt toivomusponnen, jonka mukaan on selvitettävä, varmistavatko kaupungin eettisen ilmoituskanavan ohjeistus, ilmoitusprosessi ja tekninen toteutus myös sopimuskumppaneiden ja alihankintaketjun osallisten tosiasiallisen mahdollisuuden käyttää ilmoituskanavaa sujuvasti ja saavutettavasti kaupungin linjauksen mukaisesti. Kaupunginhallitus ryhtyy selvityksen perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin, jos puutteita havaitaan.

Vastaus ponteen

- Kaupungin verkkosivuilla julkaistun ohjeistuksen mukaan ilmoituskanava on tarkoitettu kaikille kaupunkiin työ- tai virkasuhteessa oleville henkilöille sekä kaupungin sopimuskumppaneille. Ilmoituksen voivat tehdä myös alihankintaketjun osalliset, kuten alihankkijoiden työntekijät.
- Kaupungin ulkopuolisen ilmoittajan on ennen ilmoituksen tekemistä oltava yhteydessä ilmoituksen käsittelijään saadakseen suojausavaimen, jolla ilmoitus tehdään.
- Kaupunki ei ota vastaan nimettömiä ilmoituksia myöskään omalta henkilöstöltään. Ilmoittajansuojelulaki (1171/2022) ei velvoita käsittelemään nimettömiä ilmoituksia.
- Kaupungin aiemman linjauksen mukaisesti ilmoituskanava oli anonyymi. Kuitenkin saatujen kokemusten perusteella vuodesta 2025 alkaen ilmoituksen tekeminen edellyttää ilmoittajan yhteystietoja, koska anonyymeina jätettyjen ilmoitusten selvittäminen osoittautui vaikeaksi.

Vastaus ponteen

Organisaation ulkopuolisten tekemien ilmoitusten osalta on otettava huomioon seuraavat seikat, kun ilmoitettu väärinkäytös liittyy organisaation sisäiseen asiaan:

- Kaupunki ei ole sopimuskumppanin henkilöstön ilmoituskanava silloinkaan, kun kyse on kaupungin työmaasta, jolla sopimuskumppani toimii. Ensisijainen kanava on ilmoittajan oman työnantajan sisäinen ilmoituskanava.
- Kaupunki voi toimia vain ilmoittajansuojelulaissa säädetyn toimivallan rajoissa. Laki perustuu lähtökohtaan, jonka mukaan ilmoitus tehdään ensisijaisesti omaan organisaatioon. Vaihtoehtoisesti ilmoituksen voi tehdä oikeuskanslerinviraston ylläpitämään keskitettyyn ulkoiseen ilmoituskanavaan.

Vastaus ponteen

- Ilmoittajansuojelulaki ei anna yleistä suojaa nimettömälle mielipiteen ilmaisemiselle tai ilmoittamiselle, eikä kaikkea kanavan kautta saapuvaa aineistoa voida pitää lain tarkoittamana ilmoituksena. Suoja koskee vain seuraavia lain soveltamisalaan kuuluvia rikkomuksia:
- 1) julkiset hankinnat lukuun ottamatta puolustus- ja turvallisuushankintoja; 2) finanssipalvelut, - tuotteet ja -markkinat; 3) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen; 4) tuoteturvallisuus ja vaatimustenmukaisuus; 5) liikenneturvallisuus; 6) ympäristönsuojelu; 7) säteily- ja ydinturvallisuus; 8) elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuus sekä eläinten terveys ja hyvinvointi; 9) Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen 168 artiklassa tarkoitettu kansanterveys; 10) kuluttajansuoja; 11) yksityisyyden ja henkilötietojen suoja sekä verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuus.
- Suojan edellytyksenä on lisäksi, että ilmoittaja on saanut tiedon työnsä yhteydessä ja hänellä on perusteltu syy uskoa rikkomusta koskeva tieto oikeaksi. Ei ole perusteltua luoda käsitystä, että ilmoittaja saisi lain mukaisen suojan silloin, kun kanavaa käytetään muuhun kuin laissa säädettyyn tarkoitukseen.

Vastaus ponteen

- Ilmoituskanavaa ei ole tarkoitettu työoloja, työtovereita tai etuja koskevan yleisen tyytymättömyyden esittämiseen. Työlainsäädäntöä koskeva asia kuuluu lain soveltamisalaan vain, jos se liittyy laissa lueteltuihin yhteentoista lainsäädännön alaan.
- Ilmoittajansuojelulain tarkoituksena ei ole tehdä ilmoituskanavasta yleistä epäkohtien tai henkilöstöriitojen ilmoituskanavaa, varsinkaan oman organisaation ulkopuolella. Lain soveltamisala on määritelty täsmällisesti, ja se koskee vain laissa lueteltuja ja dialla 5 mainittuja lainsäädännön aloja.
- Jos ilmoitus sisältää perusteettomia tai toteen näyttämättömiä henkilöön kohdistuvia väitteitä ja ilmoituksen kohde on tunnistettavissa, seuraukset voivat olla hänen kannaltaan merkittäviä. Kysymys voi tällöin olla esimerkiksi henkilön maineen, yksityisyyden suojan tai työrauhan loukkaamisesta.

Vastaus ponteen

- Myös ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeusturva on turvattava. Jos henkilö on ilmoituksen perusteella tunnistettavissa, ilmoituksen vastaanottajan on käsiteltävä hänen asemaansa asianmukaisesti. Ilmoitus ei sellaisenaan näytä toteen mitään ilmoituksen kohteesta. Asia on selvitettävä puolueettomasti, eikä kohdetta saa kohdella syyllisenä ennen kuin väitteiden paikkansapitävyydestä on saatu selvitys.
- Ilmoittajansuojelulaki suojaa ilmoittajaa vain, kun ilmoitus koskee lain soveltamisalaan kuuluvaa rikkomusta ja tieto on saatu työn yhteydessä.
- Jos ilmoituksessa yksilöidään henkilö, häntä on lähtökohtaisesti informoitava henkilötietojen käsittelystä tietosuoja-asetuksen 14 artiklan mukaisesti. Ilmoittajansuojelulaki kuitenkin rajoittaa rekisteröidyn oikeuksia silloin, kun tietojen antaminen voisi vaarantaa ilmoituksen paikkansapitävyyden selvittämisen tai ilmoittajan henkilöllisyyden suojan.

Vastaus ponteen

- Esimerkiksi seksuaalinen häirintä ei sellaisenaan kuulu ilmoittajansuojelun piiriin. Tällainen asia on saatettava oman työnantajan tietoon, esimerkiksi esihenkilölle tai työsuojeluvaltuutetulle, jolloin työnantaja vastaa asian selvittämisestä työturvallisuuslain nojalla.
- Kun ilmoitus koskee muuta kuin lain soveltamisalaan kuuluvaa asiaa, ilmoittajansuojelua ei sovelleta ja ilmoitus käsitellään julkisuuslain mukaisena viranomaisen asiakirjana.
- Edellä esitetyn perusteella todetaan, ettei ilmoittajansuojelulain mukaista ilmoitusmenettelyä ole perusteltua laajentaa nykyisestä toimintamallista. Nykyinen malli täyttää ilmoittajansuojelulain vaatimukset ja turvaa myös sopimuskumppaneiden ja alihankintaketjun osallisten tosiasiallisen mahdollisuuden käyttää kanavaa.
- Menettelyn laajentaminen lain soveltamisalan ulkopuolelle heikentäisi ilmoitusten käsittelyn oikeusvarmuutta sekä ilmoittajan ja ilmoituksen kohteen oikeusturvaa. Muut asiat ohjataan edelleen niille säädettyihin tai sovittuihin menettelyihin.